

SKOGBRUKSSJEFEN I FINNMARK OG KVÆNANGEN KOMMUNE

RÅDHUSET, Postboks 1403, 9506 ALTA

TLF 78 45 51 23 MOB 945 06107

Det Kongelige Landbruksdepartement
Postboks 8007 Dep.

0030 OSLO

Deres ref
200303044-

Arkiv
V70

Vår ref.
04/00071-002/TOSU

Dato
ALTA, 27.02.2004

HØRINGSUTTAELSE - FORSLAG TIL NY LOV OM SKOGBRUK

Landbruksdepartementet har sendt ut forslag til ny Lov om skogbruk til høring. Kommunene er høringsinstans.

I å med at undertegnede fungerer som kommunens skogbrukssjef for Finnmark og Kvænangen kommune (interkommunal stilling) er denne tilbakemeldingen til LD å regne som kommunens svar.

MEN i de tilfeller kommunene i Finnmark og Kvænangen kommune i Troms velger å komme med egne politiske/administrative uttalelser til høringen vil det være å anse som et tillegg.

Innledning:

En ny lov om skogbruk ble varslet i St. meld. nr. 17 (1998-99) Verdiskaping og miljø – muligheter i skogsektoren (Skogmeldinga). Stortinget behandla Skogmeldinga våren 1999, og hadde da blant annet følgende merknad:

“Komiteen har merket seg at Regjeringen legger opp til å starte arbeidet med en ny skogbrukslov, med klare bestemmelser om et bærekraftig skogbruk og en langsiktig ressursforvaltning. Komiteen er enig i at de skogpolitiske utfordringene krever et moderne og funksjonelt juridisk rammeverk. Det er viktig at en ny skogbrukslov blir en næringslov hvor prinsippet om frihet under ansvar opprettholdes. Loven må også gi klare rammer for de miljøhensyn som påhviler skogbruket, og som er en viktig del av den enkelte skogeiers forvalteransvar. Den nye skogbruksloven må også videreføre en skogadministrasjon på kommune- og fylkesnivå med en organisasjon og kompetanse som gjør det mulig å følge opp regelverket og de skogpolitiske mål på en god måte regionalt og lokalt.”

Lovforslaget er ei forenkling av gjeldende lov om skogbruk. Siktemålet med forslaget er å etablere et mer moderne og juridisk funksjonelt rammeverk for forvaltning av skogressursene. Forslag til ny lov om skogbruk har 22 paragrafer, mot 58 paragrafer i gjeldende skogbrukslov. To andre lover er samtidig foreslått oppheva og delvis innarbeidet i det nye lovverket. Lovene som er foreslått oppheva er "Lov om husbruksskog av 9. juni 1939" og "Lov om avgift på skogsvirke til å fremme av fellestiltak i skogbruket av 9. november 1956". Forslaget til ny skoglov skal ha same grensedragning mot naturvernlovgivinga som gjeldende skoglov.

Det legges opp til at det skal være skogbruksmyndigheter på kommune og fylkesnivå med landbruksdepartementet som øverste instans.

I lovforslaget er bestemmelser om omdisponering i skogbrukslovens § 50 foreslått fjernet fra den nye skogbruksloven, samtidig som det blir innarbeid i § 9 i jordlova.

I forslaget til ny lov er strafferamma innskjerpet, og den gir hjemmel for tvangsmulkt.

Lovforslaget gir også andre enn skogbruksmyndighetene mulighet til å melde inn brudd på skoglovens bestemmelser.

Kommentarer og forslag til paragrafene:

Kursiv er nytt forslag

§1 Formålsparagraf

Denne loven har til formål å fremme ei bærekraftig forvaltning av skogressursene i landet med sikte på verdiskaping, og å sikre det biologiske mangfoldet, omsyn til landskapet, friluftslivet og kulturverdiene i skogen.

Gjeldende lov:

Denne lov har til formål å fremme skogproduksjon, skogreising og skogvern. Det skal tas sikte på at skogbruket gjennom rasjonell skjøtsel kan gi et tilfredsstillende resultat for næringens utøvere og sikre effektiv og jevn råstofftilførsel til industrien. Videre skal det legges vekt på skogens betydning som rekreasjonskilde for befolkningen, som viktig del av landskapsbildet, som livsmiljø for planter og dyr og som områder for jakt og fiske.

Merknad:

Høringsutkastet fremhever at mange skogeiere har størstedelen av inntekta fra andre kilder enn skogbruk, men det utelukker ikke at alle har det slik, faktisk er det de som har store deler av inntekta fra skogbruket (hogst, transport, skogskjøtsel osv) og disse er verdiskaperne i samfunnet. Ringvirkninger fra skogbruk er også betydelige og summen av dette er mer viktig enn skogeiers inntekt. Denne verdiskapinga er svært viktig og kommer dårlig fram ved det nye forslaget.

Formålsparagrafen i høringsdokumentet gir et signal om at det kan være en næringslov, men i forhold til den gamle loven virker næringsaspektet noe svakt. Ordlyden i paragrafen har en større vektlegging av miljøinteresser enn næringsaspektet.

Bærekraftig forvaltning sett i sammenheng med distriktsinteresser og samfunnsforhold kan synes i dagens politikk som uforutsigbart.

Målsetting om å kunne ha skogbruk som gir jevn tilgang på skogvirke til industrien understreker at gjeldene lov er en næringslov. Formålsparagrafen i høringsutkastet kan tolkes dit hen at man like gjerne kan styrke importvirke til verdiskaping som å ta av egen skog.

Vern av biologisk mangfold hører like mye inn i en skoglov som den ikke hører til, ordlyden hører mer og bør vel heller være formålsparagrafen i lov om naturvern!

Det er helt klart at med dagens miljøsertifisering og det fokus som settes på norsk skogbruk på dette temaet er av internasjonal betydning og bør tas med, men hvem skal skogbruksloven gagne?

Isolert er det er umulig å verne om biologisk mangfold når det drives skogbruk. Hogger du et bestand så vil det biologiske mangfoldet bli påvirket med faktorer som lys, temperatur, klima, artsmangfold osv. Derfor bør man ikke bruke ordet "vern" av biologisk mangfold i formålsparagrafen, men "ivaretagelse" av biologisk mangfold passer bedre inn i en formålsparagraf som skal vektlegge skogbruket.

Nytt forslag:

Denne lov har til formål å fremme bærekraftig forvaltning av skogressursene med sikte på å sikre et tilfredsstillende resultat for industrien og næringens utøvere, samt ivareta det biologiske mangfoldet, hensyn til landskap, friluftsliv og kulturverdier i skogen.

§ 2 Lovens virkeområde

Denne loven gjelder for all skog, det vil si all grunn som produserer skog eller som etter en samlet vurdering er best egnet til skogproduksjon.

Med mindre noe annet går fram av vedtatt plan eller forskrift gjelder loven og i områder som etter plan- og bygningsloven er lagt ut til et annet formål enn landbruk, men ikke tatt i bruk til dette formålet , og i områder som er vernet etter naturvernloven. Loven kan ikke bli nyttet i strid med de rettighetene reindriftssamene har til trevirke og brensel.

Nytt forslag:

1. avsnitt

Denne loven gjelder for all skogkledd mark, det legges vekt på grunn som etter en samlet vurdering er best egnet til skogproduksjon og vernskog.....

§ 3. Skogbrukstyremakt

Forslag til endring: Bytt ut ordet skogbruksstyremakt med skogoppsyn eventuelt skogmyndighet. Skogoppsynsordet er innøvd og har respekt, skogmyndighet er forståelig. Funksjonen er den samme.

Det er et betenkelig at det stilles større krav til skogeiers kompetanse til å forvalte eiendommen sin, jfr. § 4, enn det stilles til kommunen som skal forvalte skogbruksloven.

§ 4 Skogeier sitt forvalteransvar

Skogeier har ansvaret for at alle tiltak i skogen blir gjennomførte i samsvar med loven og de forskrifter som blir gitt i medhold av loven. Skogeieren skal ha oversikt over og plikter å ta hensyn til miljøverdiene ved alle tiltak i skog. Dette miljøansvaret kan føre til at noen tiltak i skogen ikke kan gjennomføres. Skogeieren har og ansvaret for at de som gjør arbeid i skogen retter seg etter loven, forskriftene og miljøansvaret. Innenfor disse rammene står skogeieren i denne loven fritt til å forvalte skogen ut fra sine egne mål.

Departementet kan gi nærmere forskrifter om de hensyn skogeieren skal ta i forholdet til skogproduksjon og det biologiske mangfoldet, landskapet, friluftslivet og kulturverdiene.

Merknad:

Det er positivt at prinsippet om frihet under ansvar videreføres. Skogressursene på en eiendom er en del av en nasjonal ressurs, som må forvaltes langsiktig for å skape næringsvirksomhet og størst mulig verdiskaping.

I lovutkastet legges det opp til at skogeier skal ha oversikt over miljøverdiene i egen skog. Skogeier bør ha ansvar for å ta omsyn til åpenbart kjente miljøverdier på sin eiendom. Skogeieren bør få kjennskap til de registreringer som gjøres på hans eiendom.

Det vil være bra om dette kan erstatte kostbare sertifiseringsordninger. Det bør arbeides for internasjonal aksept for dette.

Nytt forslag

Skogeier har ansvaret for at alle tiltak i skogen blir gjennomførte i samsvar med loven og de forskrifter som blir gitt i medhold av loven. Skogeieren skal ha oversikt over og plikter å ta hensyn til miljøverdiene ved alle tiltak i skog.

Departementet kan gi nærmere forskrifter om de hensyn skogeieren skal ta i forholdet til skogproduksjon og det biologiske mangfoldet, landskapet, friluftslivet og kulturverdiene.

§ 5 Skogregistrering og skogbruksplan

Skogregistrering er slike registreringer som er nødvendige for å utarbeide skogbruksplaner og områdevis skogoversikter.

En skogbruksplan er en oversikt over skog- og miljøressursene på eiendommen og en plan for forvaltningen av ressursene på den enkelte eiendom.

Skogregistreringene kan gjennomføres i et område uansett om ikke alle skogeierne har bestilt skogbruksplan. Alle skogeiere skal ha melding om at registreringene blir gjort. Oversikter over miljøverdier som kommer fram gjennom skogbruksplanleggingen skal være offentlige og tilgjengelige.

Departementet kan gi nærmere forskrifter om skogregistreringer og skogbruksplanlegging med m.a. krav til innhold i planen og retningslinjer om hvordan som blir samlet inn skal forvaltes. Det kan bli gitt pålegg om gjennomføring av skogregistreringer og utarbeidinger av skogbruksplan.

Merknad:

Registrering av rødlistearter bør ikke være offentlige og tilgjengelige samt arter som kan være offer for miljøkriminalitet. Grunneier bør ha disse opplysningene. Foreslår litt forenkling av ordlyd.

Nytt forslag:

Skogregistrering er slike registreringer som er nødvendige for å utarbeide skogbruksplaner og områdevis skogoversikter.

En skogbruksplan er en oversikt over skog- og miljøressursene på eiendommen og en plan for forvaltningen av ressursene på den enkelte eiendom.

For å få helhetlig planlegging kan skogregistreringene gjennomføres i et område uansett skogeiers bestilling av plan. Planleggingen og registreringen skal kunngjøres i lokalmedia. Resultatoversikter skal være offentlige og tilgjengelige, opplysninger som kan føre til miljøkriminalitet er konfidensielle.

Departementet kan gi nærmere forskrifter om skogregistreringer og skogbruksplanlegging med m.a. krav til innhold i planen og bestemmelser om hvordan data som blir samlet inn skal forvaltes. Det kan bli gitt pålegg om gjennomføring av skogregistreringer og utarbeidinger av skogbruksplan.

§ 6. Forynging og stell av skog

Merknad:

For å få en tilfredsstillende og rask forynging etter hogst av bartrær er det nødvendig plante etter hogst. I Finnmark er det sjelden gode frøår for bartrær og det kan ta flere tiår før ungskogen etablerer seg tilfredsstillende ved naturlig etablering. Resultatet kan lett bli at vi får en skog som er glissen med liten bestokning og dårlig kvalitet.

Tredje avsnitt i denne paragrafen bør endres/tas ut. Forslaget tar bort eierens mulighet til å utnytte eiendommen på en optimal måte og uten at det kan kreves kompensasjon for et slikt inngrep. Det kan også bli vanskelig å drive ei langsiktig ressursforvaltning dersom dette blir stående.

Bestemmelsen om planting i skoglause område kan stå, men de øvrige tiltak bør og kan reguleres med forskrifter.

§ 9. Forebyggende tiltak

Når det er fare for at større skogområder kan bli skadd av insekt- eller soppangrep skal kommunen sette i verk de forebyggende tiltak som er nødvendige. Dette kan m.a.o. være pålegg til den enkelte skogeier. Dette gjelder også for skog og enkelte trær i områder som er regulerte til andre formål enn skogproduksjon. Departementet kan fastsette nærmere forskrifter om slike tiltak og hvordan utgiftene skal dekkes.

(Der beiting av vilt fører til vesentlige skader på skog som er under foryngelse eller der beitingen er en vesentlig hindring for å overholde plikten til å forynge skog etter § 7 i denne lov, kan kommunen fastsette en tålegrense for beitetrykket.)

Merknad:

Kommunen forvalter mange lovverk og både skogbrukslov og viltlov er en av de. For Finnmarks del vil et ønske om en optimal viltbestand være mer relevant enn ønske om en optimal veldrevet skog som eies av staten. Jakt er rekreasjon for befolkningen, tømmer er inntekt for en grunneier. Når kommunen skal avgjøre en tålegrense for viltbestand eller et skogbestand vil jeg anta at det vil komme ut negativt for skogbruket.

2. avsnitt bør flettes inn i paragrafen.

Nytt forslag

Når det er fare for at større skogområder kan bli skadd av vilt, insekt- eller soppangrep skal kommunen sette i verk de forebyggende tiltak som er nødvendige. Dette kan m.a.o. være pålegg til den enkelte skogeier. Dette gjelder også for skog og enkelte trær i områder som er regulerte til andre formål enn skogproduksjon. Departementet kan fastsette nærmere forskrifter om slike tiltak og hvordan utgiftene skal dekkes.

§ 11. Meldeplikt

Når det er nødvendig for å holde kontrollen med praktiseringen av paragrafene i denne loven, kan kommunen eller annen skogbrukstyremyndighet fastsette at det skal være meldeplikt for all hogst og alle tiltak knyttet til foryngelse og stell av skog. Meldeplikten kan gjelde en navngitt skogeier i hele eller deler av kommunen.

Meldingen skal sendes til kommunen senest 3 uker før tiltaket er tenkt iverksatt. Tilbakemeldingen skal være mottatt før tiltaket blir utført.

Merknad

Synes at vernskog skal komme bedre fram under meldeplikt, selv om det er en bestemmelse som er nødvendig for å holde kontrollen med praktiseringen av retningslinjene i denne loven.

Nytt forslag

Når det er nødvendig for å holde kontrollen med praktiseringen av formålet i denne loven, kan skogoppsynet fastsette at det skal være meldeplikt for all hogst og alle tiltak knyttet til foryngelse og stell av skog. Meldeplikten kan gjelde en navngitt skogeier i hele eller deler av kommunen.

All hogst i vernskog uansett treslag, unntatt hogst av lauvved til husbehov skal meldes skogoppsynet.

Meldingen skal sendes til kommunen senest 3 uker før tiltaket er tenkt iverksatt. Tilbakemeldingen skal være mottatt før tiltaket blir utført.

§ 12 Vernskog

Med vernskog mener man i denne lov skog som tjener som vern for annen skog, og område der skogen kan gi vern mot naturskader. Vernskog kan og omfatte områder opp mot fjellet eller ut mot havet der skogen er så sårbar at det er nødvendig å kontrollere at skogen ikke blir ødelagt ved feil skogbehandling.

Etter at kommunene har gitt uttale om spørsmålet, fastsetter fylkeslandbruksstyret grensene for vernskogen og retningslinjer for forvaltningen av denne. Slike retningslinjer kan omfatte meldeplikt, regler for hogst og skjøtsel og annet. Kommunen skal sørge for at alle eiere av vernskog blir gjort kjente med vernskogvedtaket og innholdet i den meldeplikten som blir fastsatt, og kunngjøre vedtaket i de aviser kommunen ellers nytter til kunngjøringer.

Merknad

Formålet med vernskog synes bedre definert i den gamle §32 og ønsker å ta ordlyden fra denne til nytt forslag. Av erfaring mener jeg absolutt at vernskogbegrepet bør være mer

tydelig og vidtomfangende enn det som ligger i høringsutkastet, vernskog gjelder ikke bare for annen skog, men like mye for befolkning, dyrket mark, som erosjonsforebygger osv

Nytt forslag:

Med vernskog mener man i denne lov skog som tjener som vern for skred og ras, elvebrudd, skadeflom, sandflukt el. eller til særlig vern for annen skog, dyrket mark, eller bebyggelse.

Vernskog kan og omfatte områder opp mot fjellet eller ut mot havet der skogen er så sårbar at det er nødvendig å kontrollere at skogen ikke blir ødelagt ved feil skogbehandling.

Hogst i vernskog er meldepliktig jfr § 11.

Etter at kommunene har gitt uttale om spørsmålet, fastsetter fylkeslandbruksstyret grensene for vernskogen og retningslinjer for forvaltningen av denne. Kommunen skal sørge for at alle eiere av vernskog blir gjort kjente med vernskogvedtaket, og kunngjøre vedtaket i lokalmedia.

Endringer i annet lovverk

I høringsutkastet foreslår man at gjeldene skogbrukslov §§ 50. og 51. skal fjernes helt fra den nye loven, begrunnelsen i høringsutkastet er at skogbruksloven ofte er ett supplement ved delingssaker i jordlovens § 9. og at de fleste omdisponeringer nå skjer går gjennom planverktøy knyttet til plan og bygningsloven.

Skogbruklovens § 50

Skogbruklovens § 50 i praksis:

- **Omdisponering**

Skogbrukslovens § 50 brukes ikke bare til deling av eiendommer.

Det dreier seg om omdisponering av skog til andre formål og man kan nekte omdisponering dersom skogmarken er bevokt med yngre tilfredsstillende skog eller det ligger pålegg om å sikre gjenvekst eller skogoppsynets tillatelse foreligger i vernskogareal.

I praksis setter skogoppsynet ofte vilkår ved omdisponering av skogkledd areal og noen ganger nektes omdisponering av skogvern hensyn og hensyn av gode skogboniteter.

Om skogloven er et "supplement" så er det en positiv merknad til politikere om skog- og naturressursene i lokalregionen.

- **Miljøvernprofil:**

Den nye skogloven har i sitt innhold en betydelig miljøvernprofil. Denne miljøvernprofilen med sitt formål vil bli ivaretatt i langt større grad dersom omdisponeringsparagrafen i skogloven blir beholdt enn om den fjernes. (Jordloven har ikke samme miljøvernprofil).

- **Delegert lovforvaltning:**

Ute i kommunene er det fagpersonell som har delegert ansvar for de ulike lover. Eks er det jordbrukssjefen i kommunen som skal ivareta jordbrukets interesser og vanligvis jordbrukssjef som er delegert jordbrukslov, odels-og konsesjonslov og div.

Interkommunale avtaler om skogbrukssjef er svært vanlig, en skogbrukssjef dekker vanligvis en til 6 kommuner og har delegert behandling av skogbruksloven (i Finnmark 19 kommuner).

Kommunen mottar innkommet post, noen vurderer posten og videresender saken videre til ansvarlig leder på landbrukskontoret. Dette er oftes jordbrukssjefer.

Erfaring viser at jordbruksmyndighet ikke har samme perspektiv, syn og kompetanse til å vurdere skogbruket som næring, skogen som miljøfaktor, skogen som vern osv. I å med at de er lesset med andre viktige arealspørsmål (jordvern) vil ikke skogarealene bli vurdert og skogen vil bli en tapende part. Riktig "ille" vil det bli når det er "skogsaker" i kommuner der skogbrukssjefen ikke har kontorsted.

- ***Skogen, den tapende part***

Skogen har oftest vært den tapende part i arealressurssammenheng. Samfunnsutvikling fører til tap for jord eller skogareal, i de tilfeller der jordarealer må omdisponeres går nye produktive skogarealer som erstatningsareal for det tapte jordbruksareal. Resterende skogarealer blir de minst produktive og viktighetene med å beholde de blir i neste omgang svekket.

- ***Jordlovens § 9***

Jordlovens § 9 skal ivareta jordvernet, men det påpekes kun jordbruksproduksjon og ikke skogbruksformål.

Hørings utkastet er villedende på dette punktet, i å med at det står "Skog kan ikke takas i bruk til andre formål enn skogproduksjon". Dette står imidlertid ikke i gjeldene jordlov, men er signalisert at dette skal arbeides inn i den nye jordloven.

Det er ikke uvanlig at jord og skog har konflikter ang. nydyrking og annen virksomhet i landbruket. Når det er slike konflikter internt i et LNF område så er dagens § 50 i skogbruksloven bestemmelsen som skal ivareta "skogbrukets arealvern".

Konklusjon ang. omdisponeringsparagrafen

På grunn av momenter som at § 50 i gjeldene skoglov

- ikke bare dreier seg om deling, men at det er omdisponering av areal til andre formål
- belyser at alle kommuner ikke har kommuneplaner med bestemmelser og retningslinjer
- vurderer arealer også med "miljøprofil"
- Skogens produktive areal blir i større grad en tapende part ved kun jordlovsbehandling
- at jordlovens § 9 pr i dag ikke ivaretar skoghensyn,
- at kommunens jordbruksansvarlig på landbrukssaker har vanskelighet med å vurdere skogbrukets mangesidige betydning og kan bidra til feilvurdering,
- at interne (kommunale) vurderinger om arealdisponeringer i LNF områder mellom jord og skog ikke kun skal vurderes etter jordlov.

Vi får nå en lov som har bestemmelser om vegetasjonen, men som ikke sier noe om selve produksjonsgrunnlaget. Dette synes vi gir en manglende helhet i loven.

Av disse grunner er det spesielt viktig å beholde omdisponeringsparagrafen i skogloven og foreslår at ordlyden i dagens lov blir videreført.

Til slutt vises det til sitatet fra stortingsbehandlingen av skogmeldingen. Dagens utvikling og praksis er ikke i tråd med denne.

Med hilsen

A handwritten signature in black ink, reading "Tor Håvard Sund". The signature is written in a cursive style with a large, stylized initial "S".

Tor Håvard Sund
skogbrukssjef

Kopi til: Rådmannen i kommunene i Finnmark og Kvænangen kommune.
Fylkesmannen i Troms og Finnmark, landbruksavdelingen seksjon skog.